

FIȘA DISCIPLINEI

DISCIPLINA: CATEHETICĂ ORTODOXĂ¹

Pr. Conf. Univ. Dr. Constantin Necula

I. FINALITĂȚI

1. Deprinderea cunoștințelor de pedagogie pastorală și pastoral-catehumenală în vederea desfășurării, la nivelul parohiei și orei de religie, cu maximă exigență, a proiectelor catehumenale specifice spațiilor misionare amintite.
2. Cunoașterea aplicării științelor pedagogice specifice Bisericii în contextul dinamicii misionare actuale.
3. Identificarea modelelor catehetice specifice pastoralei active, construirea mijloacelor pedagogice și metodologice pentru atingerea randamentului maxim în pastorație; dezvoltarea abilităților de comunicator, formarea și cultivarea unei conștiințe a dialogului în contextul misiunii Bisericii atât în raport cu societatea, cât și cu alte culturi, culte și religii

II. OBIECTIVE SPECIFICE

1. Programul asigură competențe catehetice preoților parohi, profesorilor de religie, cateheților parohiali și coordonatorilor de programe pentru tineret : comunicare intra parohială, construcția de grupuri de studiu catehumenal, elemente de pedagogie pastorală modernă, legislație românească și europeană în domeniul predării religiei.
2. Principiile construcției pastoralei catehumenale, intervenția catehumenală în condițiile parohiei urbane și rurale, comunicarea adevărului de credință în contextul societății globalismului activ
3. Capacitatea de a construi un proiect catehetic pertinent în condițiile oferite de ethos-ul misionar specific; dezvoltarea de proiecte educaționale biserică-școală-familie;
4. Identificarea corectă a nevoilor de formare intergenerațională.
5. Propune o serie de elemente de cultură istorică și practică

¹ Prezenta programă are la bază propunerile fixate cu prilejul întrunirii profesorilor de Catehetică de la Facultățile de Teologie Ortodoxă de la Arad, 25-26 mai 2006

6. Suportul bibliografic necesar dezvoltării formației intelectuale și practice a catehetului modern

III. Modalități de realizare:

Conversație euristică, prelegere, expunere (Power Point), conversația euristică, prelegerea intensificată, explicația, anamneza textelor patristice comparate + alte metode interactive, analiză, discuții, întrebări și răspunsuri

IV. EVALUAREA studenților:

Examen scris /oral – se vor trata 2 subiecte din tematica indicată cu precizarea unei minime bibliografii; posibile întrebări suplimentare ale profesorului pentru edificarea asupra notei finale

Metode utilizate:

- orală (O): conversația; expunerea liberă
- scrisă (S): lucrare scrisă; chestionar; grilă; test
- practică (P): aplicații; referat; portofoliu, proiect

Notare: - nota obținută la forma de evaluare finală 30%

- nota pentru activități aplicative 40%

- nota obținută la forma de evaluare continuă 30%

Standard minim : Studentul trebuie să poată construi un discurs catehumenal competent; trebuie să poată articula un plan de catehizare a persoanelor din parohie pe diferențe de vârstă și nivel cultural; să cunoască o serie de metode catehetice active, existente în activitatea practică a bisericii.

V. TEMATICĂ PRELEGERILOR DE CATEHETICĂ ORTODOXĂ

Semestrul I

I. Catehetica – disciplina a Teologiei Practice

1. *Relația Cateheticii cu Psihologia, Sociologia comunicării, Pedagogia religioasă și disciplinele Teologiei Pastorale* (pastorală catehumenală; cateheza liturgică). Terminologie și bibliografie modernă.
2. *Psihologia Vârstelor și importanța ei în realizarea Catehezei pe grupe de vârstă* (copil, adolescent, adult) și structuri pastorale (parohie, centre catehumenale)

II. Cateheza în primele veacuri creștine

1. *Mântuitorul Iisus Hristos - Învățătorul Desăvârșit*
2. *Instituția Catehumenatului: Cateheza Sfinților Apostoli; Cateheza în perioada post apostolică-școli și direcții generale.*

3. *Forme ale catehezei primare*: cateheza baptismală; cateheza mistagogică și morală.

III. Cateheți și opere catehetice fundamentale în Orient

1. Clement Romanul; Sfântul Atanasie- *pastoralele* (295-373 dHr);
2. Origen- *opere exegetice* (183-253 dHr);
3. Sfântul Chiril al Ierusalimului- *cateheze* (315-381 dHr);
4. Sfântul Grigorie de Nissa (353-394 dHr)- *Marele cuvânt catehetic*;
5. Sfântul Ioan Gură de Aur- *Catehezele baptismale; Catehezele maritale* (344/7-407 dHr);
6. Teodor de Mopsuestia- *Articolele Simbolului de credință; Exegeza la Tatăl Nostru; Cateheze baptismale; Cateheze la Liturghie* (428 dHr);

IV. Cateheți și opere catehetice fundamentale în Occident

1. Sfântul Ambrozie de Milano (339/340- 397dHr)- *cateheze liturgice* (De sacramentis); *opera exegetică* (Comentar la Evanghelia de la Luca);
2. Fericitul Augustin (354-430 dHr)- *De catechizandis rudibus*;

V. Catehumenatul și cateheza în epoca bizantină și post-bizantină

1. *Școli și curente catehetice* în epoca bizantină și post-bizantină
2. *Modele catehetice*: continuități și discontinuități culturale: marile comentarii catehetice la Dumnezeiasca Liturghie; școlile monahale și monumentele teologice ale perioadei

VI. Opera de Catehizare în perioada Evului Mediu/ Occident Orient

1. *Reprezentanți de seamă*- curente și școli în domeniul catehezei, relevanța lor azi
2. *Metode și mijloace catehetice*- importanța lor în catehetica vremii
3. *Catehismul*- istorie și relevanță în instrumentalizarea trasmiterii învățaturii de credință.

VII. Opera de Catehizare în perioada a Reformei și a Iluminismului / Occident și Orient

1. *Reprezentanți de seamă*; curente și școli în domeniul catehezei
2. *Metode și mijloace catehetice*- importanța lor în catehetica modernă
3. *Catehismul modern*- istorie și relevanță în instrumentalizarea trasmiterii învățaturii de credință.
4. Apariția manualelor și cursurilor de catehetică. Influența lor în mediul ortodox.

Semestrul II

VIII. *Învățământulu catehetic in B.O.R.*

1. *Izvoarele catehetice* ale Ortodoxiei românești
2. *Monumente ale învățământului catehetic românesc*: catehisme, manuale, tratate de pedagogie
3. *Învățământul catehetic românesc astăzi*. Relevanța lui în plan european

IX. *Factorii esențiali ai educației religioase*

1. *Familia, Școala, Biserica*- relevanța lor în pastorală catehumenală. Cateheză și parenting.
2. *Cultură și inculturație*. Elementele noii evanghelizări. Cateheza în epoca noilor structuri de comunicare- new media, internet etc.

X. *Materia învățământului catehetic*

1. *Izvoarele Catehezei*. Conținuturi și mijloacele de transmitere ale catehezei; Rețele catehetice mediatice. Agenții catehumenale.
2. *Tipuri de cateheza*: biblică, istorică, liturgică, dogmatică, baptismală, matrimonială.
3. *Modele catehetice în Ortodoxie*: cateheza duhovnicească (de la Teodor Studitul, Simeon Noul Teolog până la Sofronie Saharov și Emilianos Simonopetrul ș.a) și cateheza hagiografică (cum prezentăm catehetic viețile sfinților).

XI. *Principii și metode didactice în cateheză*

1. *Principii clasice* în metodica și didactica învățământului catehetic
2. *Metode moderne de catehizare*: comunicarea intra-parohială; principii de pastorală-catehumenală; cateheza în situații de criză. Paternitatea spirituală și mentoratul educațional.

XII. *Alcătuirea catehezelor*

1. *Momente logico-psihologice* în desfășurarea catehezei
2. *Schițe de cateheze*. Unitate în diversitate comunicațională.
3. *Modele și exerciții catehetice*.

XIII. *Mijloace practice de catehizare în Biserică*

1. *Dialogul săptămânal*. Relevanța în rezolvarea situațiilor de criză pastorală.
2. *Biblioteca*. Nucleul catehizării copiilor.
3. *Școala Duminicală* și experiența catehetică din Diaspora ortodoxiei românești

4. *Mijloace complementare*. Alcătuirea grupului de studiu biblic și construcția planului catehetic parohial.
5. *Modelul Proiectelor „Hristos Împărtășit Copiilor”*; „Alege Școala”; „Calea Mântuirii” - pedagogie pastorală cu relevanță catehetică.
6. *Mijloace audio-video*. Revista parohială. Miniagenția de presă.
7. *Desenul, jocul, teatrul creștin și muzica în cateheză*.
8. *Sportul și importanța sa în educarea creștină a comunității de tineri*

XIV. Catehetica specială- direcții și priorități

1. *Catehizarea copiilor cu dizabilități*
2. *Cateheza intergenerațională*
3. *Contribuția catehezei la recuperarea persoanelor cu dependențe (alcool, drog, medicamente)*
4. *Catehizarea adulților. Parohie și medii pastorale speciale (penitenciare, spitale, azile)*

BIBLIOGRAFIA GENERALĂ

IZVOARE

1. *Epistola către Diognet*, în vol. *Scrierile Părinților apostolici*, colecția PSB, 1, București, EIMBOR, 1979, p. 340
2. **Lumina Sfințelor Scripturi. Antologie tematică din opera Sfântului Ioan Gură de Aur**, vol. I și II, Ed. Trinitas, Iași, 2007
3. **Părinții Bisericii Învățătorii noștri. Despre Dumnezeu Cel Veșnic**, vol. I, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2009, 628 pg.
4. **Sfântul Grigorie de Nazianz**, *Opere Dogmatice*, Editura Herald, București, trad. Pr.Dr. Gheorghe Tilea, 2002,
5. **Sfântul Grigorie de Nazianz**, *Cele cinci Cuvântări teologice*, trad. Păr. D. Stăniloae, Anastasia, 1993
6. **Sfântul Ioan Casian**, *Scrieri alese- Așezămintele mănăstirești și convorbirile duhovnicești*, București, 1990, 905 pg. coll. Părinți și Scriitori Bisericești (PSB), nr.57
7. **Sfântul Ioan de Kronstadt**, *Spicul viu - gânduri despre calea mântuitoare*, București, Editura Sophia, 2002
8. **Cuviosul Paisie Aghioritul**, *Epistole - cale către cer*, Ed. Chilia „Bunei Vestiri”, Schitul Lacu, Sf. Munte Athos,

9. **Sfântul Vasile cel Mare**, *Scrieri I, Studiu introductiv*, traducere, note și indici de Pr. Prof. D. Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București - 1986
10. **Coll. Izvoarele Ortodoxiei**
11. **Coll. Părinți și Scriitori Bisericești**

IZVOARE SECUNDARE

12. **Calvin**, Jean, *Învățătura religiei creștine*, vol I (979 pg), vol. II (916 pg.), Ed. Cartea Creștină, Oradea, 2003
13. **Iperio**, Andrea, *Lettura e Meditazione quotidiana della Sacra Scrittura*, Ed. Marietti, 1820/2008, Genova-Milano, 233 pg.
14. **Luther**, Martin, *Scrieri*, vol.I (341 pg, 2003), vol II. (346 pg. 2006), Ed. Logos, Cluj- Napoca
15. **Rosmini**, Antonio, *Delle cinque piaghe della Santa Chiesa*, Editura Citta Nuova, 1998.
16. **Șaguna**, Andrei, *Compendiu de Drept Canonic*, (editat de N. Popea), Sibiu, 1885 (ed. a II-a)
17. **Șaguna**, Andrei Baron de, *Manualu de Studiulu Pastoralu compusu și edatu de...*, Sibiu, 1872
18. **Șaguna**, Andrei, *Manual de Teologie Morală pentru întrebuințarea preoțimii și a clericilor greco - răsăriteni revăzute și retipărite (...)* Sibiu, 1855, 299 p.
19. **Șaguna**, Andrei, *„Teologia Pastorală pentru preoți de lege ortodoxă răsăriteană...”* Sibiu, 1857/ 240 p
20. **Ștefănescu**, Melchisedec, *Opera Omnia*, 5 vol, Ed. Filocalia, Roman, 2012-2014
21. **Varlaam**, *Opere*, ediția Manole Neagu, Chișinău, 1991, 622 pg.

DICȚIONARE, ENCICLOPEDII, COLECȚII DE DOCUMENTE

22. **Cristea**, Sorin: *Dicționar de Pedagogie*, Grupul editorial Litera Internațional Chișinău – București, 2000, 398 p
23. *Dizionario di Omiletica* (a cura di Manlio Sodi- Achile M. Triacca), Editrice Elle di Ci-Editrice Velar, Torino- Bergamo, 1998
24. *Dizionario di Catechetica*, a cura di Joseph Gevart, Ed. Elle di ci, Torino, 1987, *Instituto di Catechetica* (Facoltă di Scienze dell'Educazione) dell'Università Pontificia Salesiana di Roma,
25. *** *Documenti su catechesi ed evengelizzazone*, Editrice Elle di Ci, Torino, 1988, 350 pg. (20 de documente specifice)
26. ****Doctrina socială a Bisericii. Compendiu.*, vol. II, Ed. Universității din București, 2006, pp. 369 pg.

27. **ENCICLOPEDIA ORTODOXIEI ROMÂNEȘTI**, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010, 767 pg.
28. *Gândirea socială a Bisericii* (coord. Ioan I. Ică jr și Germano Marani), Ed. Deisis, Sibiu, 2002
29. Gerald O Collins, Edward G. Farrugia, **DIZIONARIO SINTETICO DI TEOLOGIA**, Libreria Editrice Vaticana, 1995, 435 pg.
30. **Ionescu**, Pr. Răzvan, Lemeni, Adrian „*Dicționar de Teologie ortodoxă și Știință*”, Ed. Curtea Veche, București, 2009, 335 pg.
31. **McGuckin**, Pr. John Anthony, *Dicționar de Teologie Patristică*, Doxologia, Iași, 2014, 540 pg.
32. **Păcurariu**, Preot Prof.Univ.Dr. Mircea, *Dicționarul teologilor români*, Ed.I, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1996, 492 pg
33. **Thábor** - *L'encyclopédie des catéchistes* (sous la direction de Anne- Marie Artken, Jean Joncheray, Stanislav Lacanne, René Marlé), Ed. Desclée, 1993, 576 p.
34. *** *Texte national pour l'orientation de la catechese en France et principes d'organisation*, Conferința Episcopilor din Franța, Prefața Cardinalului Jean-Pierre Ricard, ed. Bayard/Cerf/Fleurus-Mame, Paris, 2006, 116 pg.
35. *Vocabular de Teologie Biblică* (coord. Xavier Leon-Dufour), Ed. Arhiepiscopiei Romano-catolice, București, trad. Isidor Mărtincă 2001,

TRATATE, LUCRĂRI, CĂRȚI

36. **Aa. Vv.**, *Agli inizi della fede – Pastorale catecumenale oggi in Europa*, editat de Gruppo Europeo dei Catecumenati, cu prefață a cardinalului Carlo Martini, Ed. Paoline, 1991, 212 pg
37. **Aa.Vv.**, (a cura di Saturnino Muratore), *Teologia e formazione teologica – Problemi e prospettive*, Ed. San Paolo, 1996, 203 p.
38. *** *Învățământul Universitar Vocațional la ceas aniversar 2010*. Studii și cercetări, Ed. Doxologia, Iași, 2010, 564 pg.
39. **Abraham**, Dorel, *Introducere în sociologia urbană*, București, Editura Științifică, 1991.
40. **Agamben**, Giorgio în lucrarea „*Ce rămâne din Auschwitz. Arhiva și martorul*”, Ed. Idea Design & Print, Cluj, 2006, 118 pg.
41. **Alberich**, Emilio, *Les Fondamentaux de la Catechese*, Ed. Novalis-lumen vitae, Quebec, 2004, 390 pg.
42. **Alberich**, Emilio și Binz, Ambroise, *Adultes et catéchèse – Éléments de méthodologie catechétique de l'âge adulte*, Ed. Novalis – Cerf – Lumen vitae, Université Saint-Paul, Ottavva, 2000

43. **Alberich**, Emilio, Deroitte, Henri, Vallabaraj, Jerome, *Les Fondamenteaux de la Chatechese*, Ed. Novalis- lumen vitae, Bruxelles, 2006, 390 p.
44. **Alexandru**, Sen , „*Visul lui Pestalozzi*”, Ed.Tineretului, 1959, 407 p.
45. **Arthur**, John F. , *Când sarea își pierde gustul. Evanghelicii în epoca urechilor gădilate*. Făgăraș, Editura Agape, 1997, 259 p.
46. **Barclay**, William, „*Analiza semantică a unor termeni din Noul Testament*”, Societatea Română Misionară, Weaton, Illinois, 1992, 380 pg.
47. **Barllow**, Michel, *Le groupe educatif: une réalité politique* (s.u.) Chronique Sociale, 1990, 168 p.
48. **Bădeliță**, Ioan, *Principii și metode pedagogice în viața și activitatea Învățătorului Divin*, Suceava, Editura Little Lamb, 2004, 80 p.
49. **Bădescu**, Ilie și Dungaciu, Dan (coord.), *Sociologia și geopolitica frontierei*, București, Ed. Floarea Albastră, 1995, vol. I, 354 p. și vol. II, 357 p.,
50. **Bădescu**, Ilie; Mihăilescu, Ioan și Nicu Sava, Ionel, (coordonată de), *Geopolitică, globalizare, integrare*, , Ed. Mica Valahie, 2003, 401 p.
51. **Bălan**, Nicolae, *Mântuiește Doamne poporul Tău*, Sibiu, 1945, XVI+252 pg
52. **de Beauperin**, Yves, „*Rabi Ieshoua de Nazareth – Une pédagogie globale*” (Du texte écrit au geste global), Edition Desliris, 2000, 287 p.
53. **Beaufils**, Dominique, „*Credința ta te-a mântuit. O viziune ortodoxă asupra bolii și a morții*”, Ed.Trinitas, Iași, 2009, 255 pg.
54. **Belet**, Maurice, *Dire – on la récitée improvisée*, Ed. Épi-Desclée de Bronwer, 1990, 187 p.
55. **Bellefleur-Raymond**, Denise, *Acompagner des adultes dans la foi – L’andragogie religieuse*, Ed. Novalis – Lumen vitae, Quebec, 2005, 201 p.
56. **Belotti**, Giuseppe / Palazzo, Salvatore, *Genitori, la sfida educativa*, Ed. ElleDiCi, Leumann-Torino, 2010, 235 p.
57. **Bianchi**, Enzo, *Introducere în lectura duhovnicească a Scripturii. Cuvânt și rugăciune*” ,Sibiu, 2009, 213 pg. (a II-a ediție trad. Maria-Cornelia Ică jr.)
58. **Bogățan**, Gheorghe, teza de licență *Viața și activitatea Pr. Prof. Dr. Dumitru Belu*, susținută în 1981 la Catedra de Omiletică și Catehetică cu noțiuni de Pedagogie, sub îndrumarea Pr. Prof. Dr. Sebastian Șebu
59. **Bollin**, Antonio și Gasparini, Francesco în *La catechesi nella vita della Chiesa – note di storia*, Edizioni Paoline, 1990
60. **Bolocan**, Carmen Maria, *Catehetic și Didactica Religiei – interferențe și deosebiri*, Iași, Ed. Sf. Mina, 2008, Ed. a 2-a, 304 p.
61. **Bonhoffer**, Dietrich, „ *La Parola predicata. Corso di omiletica a Finkenwalde (1935-1939)*”, Edizione italiana a cura di Ermanno Genre, Claudiana-Torino, 1995
62. **Bonhoffer**, Dietrich, „*Costul Uceniciei*”, (Ed. Peregrinul, Cluj Napoca, 2009, 348 pg.).
63. **Botezan**, Pr. Florin, *Sfânta Liturghie cateheza desăvârșită. Studiu asupra caracterului catehetic al Liturghiilor Ortodoxe*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2005, 448 pg.

64. **Breck**, Pr. Prof. Dr. John, *Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii*, Ed. Patmos , Cluj-Napoca, 2003, 321 p.
65. **Breck**, Preotul Profesor John, *Puterea Cuvântului în Biserica dreptmăritoare*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1999
66. **Bria**, Pr. Prof. Ion, *Comentariu la catehismul ortodox. 12 Sinteze catehetice*, Ed. Oastea Domnului, Sibiu, 2000, 151 pg
67. **Bria**, Pr. Prof. Dr. Ion, *Hermeneutica Teologică. Dinamica ei în structurarea Tradiției*, Ed. Andreiana, Sibiu, 2009
68. **Bria**, Pr. Prof. Dr. Ion, *Sensul Tradiției Ecumenice. Mărturia și viziunea ecumenică a Bisericii Ecumenice*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu , 2010.
69. **Bria**, Pr. Prof. Dr., *Locul Ortodoxiei în Europa*, Iași, Ed. Trinitas, 1996
70. **Blaw**, J., *L'Apostolat de l'Église*, Ed. Delachaux et Niestlé, S.A., 1968
71. **Buber**, Martin, *Eu și Tu*, ed. rom., trad. și prefață de Ștefan Augustin Doinaș, București, Ed. Humanitas, 1992
72. **Călugăr**, Pr. Dumitru, „*CATEHETICA/ Manual pentru Institutele Teologice ale Bisericii Ortodoxe Române*”, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București - 1976 , 218 pg
73. **Chadwick**, Samuel, „*Cărarea Rugăciunii*”, Perla Suferinței, 2009, 94 pg
74. **Chapell**, Bryan, *Predicarea cristicentrică- Răscumpărarea Predicii Expozitive*, Ed. Făclia, Oradea, 2008
75. **Ciofu**, Carmen, *Interacțiunea părinți - copii*, Editura Medicală AMALTEA, 1998
76. **Coetze**, J. , *Așteptându-i pe barbari*, București, Ed. Humanitas, 2004
77. **Coman**, Pr. Prof. Dr. Constantin, *Erminia Duhului*, Ed. Bizantină, 2002, 340 p.
78. ****Contribuții transilvănene la Teologia Ortodoxă*, Sibiu, 1988
79. **Cruchaga**, Alberto Hurtado, S.J., *Pensamento sociale del Padre Hurtado*, Chile, Editoriae Los Andes, ed.²⁹, Callao, 2000
80. **Curtean**, Maria, lucrarea de disertație *Chipul Ortodoxiei românești oglindit în scrisul Părintelui Dumitru Belu* sub îndrumarea Pr. Prof. Dr. Sebastian Șebu, susținută în 2005, la Catedra de Omiletică și Catehetică cu noțiuni de Pedagogie (60 pg.).
81. **Daniel**, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *Dăruire și dăinuire*, Ed. Trinitas, Iași, 2005, pag.280-281
82. **Dascălu**, Pr. Nicolae, *Comunicare pentru comuniune*, Iași, Editura Trinitas, 2000
83. **Deiss**, Lucien, *Célébration de la Parole*, Desclée de Bronwer, 1991, 220 p.
84. **Derrida**, Jacques, *Credință și cunoaștere - Veacul și Iertarea*, Ed. Paralela 45, 2004, 125 p.
85. **Derroite**, Henri, *La catéchèse décloisonnée - jalons pour un nouveau projet catéchétique*, Ed. Lumen vitae, Bruselles, 2000, 128p.
86. **Deseille**, Arhim. Placide, *Ce este Ortodoxia? - Cateheze pentru adulți*, Ed. Reîntregirea, Alba-Iulia, 2004

87. **Duchesne**, Jean și Ollier, Jacques, *Demain l'Église*, Ed. Flammarion, Paris, 2001, 294 p.
88. **Dünnebeil**, Wolfgang, *Biserica la timpul prezent – analiză, observații și îmbolduri pentru Biserică*, București, Editura Stephanus, 1999
89. **Estanquero, Antonio**, *Boas practicas na educacao. Papel dos professores*, Editorial Presencia, Lisboa, 2012, 125 pg.
90. **Ferraroli, Sandro**, *Educare si puo. Famiglia e scuola insieme*, ElleDiCi, Leumann-Torino, 2010, 230 p.
91. **Flew, Antony**, *Există Dumnezeu. Cum și-a schimbat poziția cel mai faimos ateu din lume*, Ed. Cartea Creștină, 2014, 183 pg.
92. **Forrester**, Viviane, „*L'Horror économique*”, Fazard, Paris, 1996, încă în vigoare din punct de vedere al analizei prezentate.
93. **Galvani**, Pascal, *Autoformation et fonction de formateur*, Ed. Chronique Sociale, 1991, 170 p.
94. **Gangel**, Keneth O., Benson, Warren S., „*Educația creștină – Istoria și filosofia ei*”, Ed. Cartea Creștină, Oradea, 1994.
95. **Geoff**, Petty, *Profesorul azi: metode moderne de predare*, București, Atelier Didactic, 2007, 554 pg.
96. **Giussani**, Luigi, *Riscul educativ – Creație de perenitate și de istorie*, Ed. Corint, 2005, 184 p.
97. **Gordon**, Pr. Prof.Dr. Vasile, *Introducere în Catehetica Ortodoxă*, București, Ed. Sophia, 2004, 239 pg.
98. **Gonzalez**, Luis, Santabarbara, Carvajal, *Aceasta este credința noastră – teologie pentru universitari*, București, 2003
99. **Grasso**, D., *L'annuncio della salvezza*, Napoli, D'Auria, 1965
100. **Grigoraș**, Pr.Costachi, *Kerygma apostolică în predica Sfântului Apostol Pavel*, Ed. Trinitas, Iași, 2001, 175 pg.
101. **Grigoraș**, Pr.Costachi, „...Mergând, învățați toate neamurile!...”. *Bazele hristologice, apostolice și patristice ale Catehetei și Omileticii*, Ed. Trinitas, Iași, 2000, 364 pg.
102. **Grigoraș**, Pr.Costachi, „...Propovăduiți Evanghelia la toată făptura!...”. *Omiletică și Catehetică specială*, Trinitas, Iași, 2000, 289 pg.
103. **Guardini**, Romano, *Sfârșitul modernității*, București, Humanitas, 2004, 127 p.
104. **Guia**, Sorin, *Discursul religios. Structuri și tipuri, Structuri și tipuri*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014, 476 pg.
105. **Hamann**, Adalbert, *Părinții Bisericii*, Ed. Sapiientia, Iași, 2005, 287 pg
106. **Henry**, Michel, *Cuvintele lui Hristos*, trad. și postfață Ioan I. Ică jr., Sibiu, Ed. Deisis, 2005
107. **Hill**, John, „*Istoria gândirii creștine. Istoria fascinantă a marilor gânditori creștini și contribuția lor la modelarea lumii așa cum o știm*”, Ed, Casa Cărții, Oradea, 2007

108. **Hiiler**, Georg/ **Ritter**, Wernwr H., *Religionsdidaktik Grundschule. Handbuch fur Die Praxis das evangelischen und katholischen Religionsunterrichts*, Kosel/Calwer, Munchen, ed. 2, 2008, 459 pg.
109. **Ielciu**, Pr.Ioan Mircea, *Har și Libertate în viziunea teologică a Sfântului Ioan Cassian*, Ed. Paralela 45, 2002, 431 pg.
110. **Ivan**, Preot Dr. Ilie, *Îndrumător Catehetic*, Ed. CONPHYS, Rm.Vâlcea, 2001, 261 pg.
111. **Jurca**, Pr.Dr. Eugen, *Cateheza Baptismală în antichitatea creștină*, Ed.Galaxia Gutenberg, 2009, 253 pg.
112. **Knud Illeris** (coord.), *Teorii contemporane ale învățării. Autori de referință*, Editura Trei, 2014, 423 pg.
113. **Kroustalakis**, Gheorghios S., *Bătrânul Porfirie, Părinte duhovnicesc și pedagog*, Editura Bunavestire, 1999
114. **Larranaga**, Ignacio, *Itinerario verso Dio*, Editura San Paolo, 1999.
115. **Leclerq**, J., *Cultura umanistica e desiderio di Dio*, Firenze, 1965
116. **Lespinay**, Guy, *Etre formateur aujourd'hui – la formation á la vie religieuse*, Médiaspaul, Montreal, 2002.
117. **Leszek Kolakowski**, *Este Dumnezeu fericit?*, Ed. Curtea Veche, 2014, 406 pg.
118. **Lewis**, C.S., *Desființarea omului*, București, Humanitas, 2004.
119. **Lipovetsky**, Gilles, *Amurgul datoriei – Etica nedureroasă a noilor timpuri democratice*, București, Ed. Babel, 1996
120. **Lonergan**, Bernard, *Oeuvres Complètes, Philosophie de l'éducation*, Ed. Guérin, Montreal, f.a
121. **Lorenz**, Konrad, *„Cele opt păcate capitale ale omenirii civilizate”*, Ed. Humanitas, 2001, 135 pg.
122. **Macpherson**, Ian, *„Povara Domnului. Natura predicării și omul care predică”*, Ed. Perla Suferinței, Suceava, 2009, 158 pg
123. **Marțian**, Nicoleta Simona, *Învățăământul laic și învățăământul creștin în Imperiul Roman în secolele I-III*, Ed. Galaxia Gutenberg, 2007, 352 pg+ 203 fig.
124. **Mazzeo**, Michele, *Bibbia ed educazione. Per una nuova evangelizzazione*, Paoline, Milano, 2011, 313 pg.
125. **Merticariu**, Lector univ. Dr. Varlaam, Episcop-vicar patriarhal, *„LITERATURA PATRISTICĂ ÎN TEOLOGIA ROMÂNEASCĂ- (I). Bibliografie”*, Ed. BASILICA a Patriarhiei Române, București, 2009, 956 pg.
126. **Meddi**, Luciano, *Educare la fede – lineamenti di teoria e prassi della catechesi*, Ed. Messagero, Padova, 1994.
127. **Mihăilescu**, Părintele Miron, vol. *Iubind ca Dumnezeu – Liturghii după Liturghii cu Părintele Miron Mihăilescu*, București, Ed.Christiana, 209 p
128. **Mitropolia Ardealului/Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” Sibiu**, *Mitropolitul Andrei Șaguna creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Ed. Andreiana, Sibiu, 2008, 422 pg.
129. **Mladin**, Nicolae, *Prin sbuciumul vremii. Predici*, Sibiu, 1947, 146 pg

130. **Monbourquette**, Jean, *À chacun sa mission*, Ed. Bayard, Paris, 2001, 197 p
131. **Monborquette**, Jean, *À chacun sa mision – decouvrir son project de vie*, Ed. „Novalis” (Quebec), 2-eme ed., 2001, 201 p.
132. **Morand de Jouffrey**, Dr. Pauline: *Psihologia copilului – Pentru înțelegerea aspectelor esențiale ale dezvoltării personalității*, Editura Teora, 1998.
133. **Moreschini**, Claudio, *Istoria Filosofiei Patristice*, Ed, Polirom, 2009, vol. I, 735 pg
134. **Muller**, George, *Autobiografia lui ...*”,Ed. Perla Suferinței, Suceava, 2009, 162 pg
135. **Năclad**, Pr. Dr. Constantin, *Educația religioasă în cadrul slujirii preoțești*, Ed.Trinitas, Iași, 2007, 271 p.
136. **Neamțu**, Mihail , „*Elegii Conservatoare- Reflecții est-europene despre religie și societate*”, Ed. EIKON, Cluj-Napoca, 2009, 321 pg.
137. **Neamțu**, Mihail, *Bufnița în dărâmături – insomniile teologice*, ERd. Anastasia, București, 2005.
138. **Necula**, Pr. Constantin, *Să ne rugăm 8 zile cu Sf. Ioan de Kronstadt*, Ed. Oastea Domnului, 2006, 109 p.
139. **Necula**, Pr. Constantin, *„Contribuția Școlii ortodoxe teologice din Sibiu la dezvoltarea pedagogiei românești. Vol.I Întemeietorii. Mitropolitul Andrei Șaguna”*, Tehnopress, Iași, 2006, teză de doctorat, 354 pg.
140. **Idem**, *Duc in altum. Ieșiți în larg. O introducere în Catehetică- Importanța catehezei în propovăduirea creștină*, Ed. Andreiana, Sibiu, 2011, 326 pg. Ed. a 2-a, Andreiana, Sibiu, 2015, 328 pg.
141. **Idem**, *Pastorația Bisericii în vreme de criză*, Ed. Agnos, 2012, 175 pg.
142. **Idem**, *Perspective catehumenale. Tradiție și contextualizare pastorală. Studii catehumenale și cateheze pentru azi*, Ed. Techno Media/Astra Museum, Sibiu, 2013, 328 pg.
143. **Idem**, *Formare pentru propovăduire – studii și articole de catehetică, pedagogie și omiletică activă*, Ed. ASTRA Museum/ Techno Media, Sibiu, 2013, 276 pag.
- 144.
145. **Negrici**, Eugen: *Antim, Logos și personalitate*, București, 1971, 262 p.
146. **Noica**, Ieromonahul Rafail, *Cultura Duhului*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2002.
147. **Oxley**, Simon, *Creative ecumenical education – Learning from One Another*, WCC Publications, Geneva, 2002, 148 p.
148. **Ortega y Gasset**, Jose: „*Misiunea Universității*”, Ed. UNIVERS, București, 1999.
149. **Panteghini**, Giacomo, *Quale comunicazione nella Chiesa? – Una Chiesa tra ideali di comunione e problemi di comunicazione*, Ed. Dehoniane, Bologna, 1993, 187 p
150. **Pasquato**, Ottorino, *Credincioșii laici în gândirea Sfântului Ioan Crisostomul*, Ed Sapienția, Iași, 2007, 255 pg

151. **Patapievici**, H.R., *Omul recent*, Humanitas, 2002.
152. **Păcurariu**, Pr. Prof. Dr. Mircea, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986*, Sibiu, 1987, 419 pg.
153. **Păcurariu**, Preot Prof.univ. Dr. Mircea, *Cărturari Sibieni de altădată*, Ed. Dacia, Cluj Napoca, 2002, pp. 672-679
154. **Pelikan**, Jaroslav, *Tradiția creștină- o istorie a dezvoltării doctrinei, vol. I „Nașterea tradiției universale (100-600)*, trad. Silvia Palade, Ed. Polirom, 2004.
155. **Pelikan**, Jaroslav, *CREDO- Ghid istoric și teologic al creturilor și mărturisirilor de credință în tradiția creștină*, Polirom, Iași, 2010, 501 pg.
156. **Pinto, Juan Carlos**, *Iglesia@digital. Propuestas para una estrategia pastoral*, Ed. San Pablo, Madrid, 2014, 263 pg.
157. **Plămădeală**, Antonie, *Tâlcuri noi la texte vechi. Predici*, Sibiu, 1989, 479 pg
158. **Plămădeală**, Antonie, *Cuvinte la zile mari*, Sibiu, 1989, 365 pg.
159. **Preda**, Lect. Dr. Cristian, *Propovăduirea apostolică – Structuri retorice în Faptele Apostolilor*, București, EIBMBOR, 2005, 331 p.
160. **Raportul Comisiei Prezidențiale** pentru Analizarea Riscurilor Sociale și Demografice, *„Riscuri și inechități sociale în România”*, Septembrie, 2009
161. **Renier**, Louis Michel, în lucrarea *Les Funérailles – Les Chrétiens face à la mort*, Les Editions Ouvrières, Paris, 1997, 236 p.
162. **Rondel**, Michel, *Ecouter les mots de Dieu – Les chemins de l’aventure spirituelle*, Ed. Bayard, 2001, 252 p.
163. **Sartori**, Luigi i, *La Chiesa nel Mondo Contemporaneo*, Padova, Ed. Messagero, 1995.
164. **Sauca**, Pr. Ioan, *Orthodoxy and Cultures*, (Geneva, WCC Publications, 1995.
165. **Sălcudean, Minodora**, *New media, social media și jurnalismul actual*, Ed. Tritonic, 2015, 212 pg.
166. **Schmemann**, Alexander, *Liturghie și viață- desăvârșire creștină prin intermediul experienței liturgice*, trad. Pr.Dr.Viorel Sava, Iași, 2001.
167. **Schmemann**, Alexander *Pentru viața lumii – Sacramentele și Ortodoxia*, trad. Pr. Prof. Aurel Jivi, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, 2002.
168. **Schmemann**, Alexander, *Biografia unui destin misionar – Jurnalul Părintelui Alexander Schmemann (1973-1983)*, Ed. Reîntregirea, Alba – Iulia, 2004, 533 p.
169. **Snyder**, James L., *„Viața lui A.W.Toezer. În mintea lui Dumnezeu”*, Ed. Perla Suferinței, Suceava, 2009, 197 pg
170. **Spurgeon**,C.H, *Predici de Trezire*, Ed.Perla Suferinței, 2010, 271p.
171. **Stan**, Emil, *„Vocația paideică a filosofiei românești”*, Ed. Paideia, f.a., 226 pg.
172. **Stanciu**, Ioan Gh., *„O istorie a pedagogiei universale și românești până la 1900”*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1977, 245 p.
173. **Stephen E. Lucas**, *Arta de a vorbi în public*, Polirom, Iași, 2014, 405 pg.
174. **Stebbing**, Nicolas, *Purtătorii Duhului – Duhovnicie și duhovnici în Ortodoxia românească de azi*, Sibiu, Ed. Deisis, 2005, 326 p
175. **Talaban**, Irena, *Mărturisirile unui psihanalist*, Ed. Paralela 45, 2005, 243p.

176. **Thomas**, Pascal, *Pour une mémoire catéchuménale – Petite histoire du catéchuménat français*, Ed. Croissance de l'Eglise, 1992, 133 p.
177. **Theobald**, Christoph, *La Revelation...* Les Éditions de L'Atelier, Paris, 2001, 238 p.
178. **Timiș**, Vasile, *Misiunea Bisericii și educația. Atitudini. Convergențe. Perspective*, Presa Universitară Clujeană, 2004
179. **Toader**, Ioan , *Metode în practica omiletică*, Cluj-Napoca, Arhidiecezana, 1997, 213 p.
180. **Toader**, Ioan, *Retorica amvonului*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002, 171 p
181. **Todorov**, Tzvetan, *Abuzurile memoriei*, Timișoara, Editura Amarcord, 1999.
182. **Torcivia**, Carmelo, (ed.), „*Il Kerigma Cristiano e i legami affettivi*”, Ed. il pozzo di giacobbe, Trapani, 2009, 229 pg.
183. **Vatamanu**, Diac.Dr. Cătălin, *Educația la poporul ales*, Ed. Doxologia, Iași, 2011, 545 pg.
184. **Vernette**, Jean, *Secolul XXI va fi mistic sau nu va fi deloc*, București, Ed. Corint, 2003
185. **Vilain**, Pierre, *Les Chrétiens et la mondialisation*, Paris, Editura Desclée de Brouwer, 2002
186. **Vintilă**, Horea, *Recunoașterea descoperirii*, Ed. Eminescu, 1996, trad. de Mihai Cantuniari, 253 p.
187. **Vlad**, Pr. Sofron, *Școala mitologică. Studiu istoric-critic*, Sibiu, 1943, VII+83 pg
188. **Vlas**, Natalia, „*Globalizarea și religia la începutul secolului XXI*”, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj, 2008.
189. **Vogel**, L., *Teaching and Learning in Communities of Faith: Empowering Adults through Religious Education*, San-Francisco, Jossey-Bass, 1991
190. **Weber**, Max, *Etica protestantă și spiritul capitalismului*, Ed. Humanitas, București, 1993, 278 pg
191. **Weill**, Simone, *Autobiografie spirituală*, București, Humanitas, 2004.
192. **Wilkinson**, Bruce, *Cele 7 legi ale învățării – cum să înveți aproape orice practic pe oricine*, Cluj, Ed. Logos, 2003, 416 p.
193. **Zetea**, Simona Ștefana, *Cateheza parohială- premisă a construirii unei comunități vii*, Ed. Galaxia Gutenberg, 2003, 280 pg.

STUDII ȘI ARTICOLE

194. **Bria**, Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan, *Mărturia creștină în Biserica Ortodoxă. Aspecte, posibilități și perspective actuale*, rev. *Glasul Bisericii*, an XII, 1982, nr. 1-3, p. 70-109.
195. **Călugăr**, Pr.Prof.Dumitru, art. *Educația religioasă creștină în spirit ecumenist (Inițiativa și realizări ale B.O.R.)*. în rev. B.O.R. 11-12/1970.

196. **Coste, Réne**, "Église et Société: Évangélisation des cultures et doctrine sociale de l'Église", în vol. *Religion et Société*, Edition du Centre Orthodoxe du Patriarcat Oecumenique, Chambésy-Geneve 1998, p. 220-227.
197. **Flonta, Mircea**, *Ce înseamnă să fii un bun creștin? O privire critică asupra mentalității religioase în România de astăzi*, în vol. *Religia și societatea civilă*, Ed. Paralela 45, 2005, p. 176-200
198. **Maggioni, B.**, *Le funzioni di parola nell'esperienza delle comunità neotestamentarie*, în rev. *Servizio della Parola*, 1976, nr. 81, 33-44
199. **Micle, Arhim. Veniamin**, *Preotul Zaharia Boiu, reprezentant strălucit al amvonului*, în vol. *Trepte spre Amvon. Studii omiletice*, București, 1993, pp.181-187.
200. **Moraru, Pr. Ioan**, „Părintele Dumitru Belu, profesorul iubirii”, în *Îndrumătorul bisericesc*, Cluj, 1981, pp. 267-270
201. **Neaga, pr. Prof. Dr. Nicolae**, *Prot. Gheorghe Maior*, în *Îndrumătorul Pastoral*, Alba Iulia, IV, 1980, p. 213-214.
202. **Necula, Pr.Conf.Univ.Dr. Constantin**, *Dimensiunea catehumenală a operei părintelui profesor Ion Bria*, în vol. „*Relevanța operei Părintelui Profesor Ion Bria pentru viața bisericească și socială actuală*”, Sibiu, Ed. Universității „Lucian Blaga”, 2010, pp.385-39
203. **Necula, Pr. Constantin**, art. *Educația religioasă premisă și factor activ în recuperarea pastorală a copiilor și tinerilor aflați în situație de criză*, în vol. *Sarea pământului, Studii și articole de Pastorală*, I, p. 9-26.
204. **Necula, Pr. Constantin**, art. *Pastorala familiei monoparentale. Exigențele unei misiuni necesare*, în vol. *Sarea pământului*, ed. cit. p. 83-92
205. **Necula, Pr. Constantin**, *Metoda predării religiei – dragoste din dragostea ta, profesore!...*, art. în vol. *Să ne merităm Ortodoxia*, Sibiu, Ed. Oastea Domnului, 2004, p. 149-151
206. **Necula, Pr. Constantin**, art. *Biserica și un aspect al educației copiilor...* în *Îndrumător Bisericesc*, Mitropolia Ardealului- 1999, nr.147, pp.154-147
207. **Necula, Pr. Constantin**, art. *Formarea integral a profesorului de religie*, în *Îndrumătorul Bisericesc*, Mitropolia Ardealului, anul 153, 2005, pp.193-199.
208. **Necula, Pr. Constantin**, studiul «*Catihetica*» lui Șaguna, în volumul LOGOS, (Anuarul de Pastorală Catehetică), editată de Centrul de Cercetări în Pedagogia Pastorală, Alba Iulia, Ed. Reîntregirea, 2006, pp. 85 - 110 (16 pg.).
209. **Necula, Pr. Conf.Univ.Dr. Constantin**, studiul *Andrei Șaguna, pedagogul propovăduirii*, în volumul „*Mitropolitul Andrei Șaguna- creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*”, Ed. Andreiana, 2008, pp.297-317 (21 pg.).
210. **Necula, Pr. Constantin**, art. „*Locul educației în cultura poporului român. Viziunea mitropolitului Andrei Șaguna*”, în vol. „*Sarea pământului*”, vol. I, Editura Tehnopress, Iași, 2002, p. 45 - 68.
211. **Necula, Pr. Constantin**, *Din împărăția cuvintelor în Împărăția Cuvântului- gânduri la adormirea în Domnul a Părintelui Profesor Sebastian Șebu*, *Telegraful Român*, nr. 33-34, 2007, pg. 5 *Statutul misionar pastoral al Bisericii Ortodoxe Române*.

212. **Idem**, *Importanța premisei catehético-omiletice în dimensionarea comunicării intra-parohiale (elemente de pastorală catehumentală)*, *Anuarul Facultății de Teologie Andrei Șaguna*, VIII (XXXIII), 2007-2008, pg. 169-181, (13 pp).
213. **Idem**, *Creativitatea în gândirea catehumentală modernă* în vol. *Vocație și Misiune în Biserica lui Hristos*, Ed. Diecezană, Caransebeș, 2009, pp.190-207 (18 pp.)
214. **Nellas**, Panayotis, *L'Église, un lieu pour renaître*, rev. *CONTACTS*, 2/1981, p. 89-102.
215. **Pajer**, Flavio, *Une catéchèse où la communauté chrétienne dans son ensemble est à la fois catéchisante et catéchisée*, în vol. *Théologie, mission et catéchèse*, sous la direction d'Hernri Deroy, Ed. Novalis-Lumen vitae, Bruxelles, 2002, p. 25-32
216. **Perregaux**, Christiane, art. „Pentru o abordare interculturală în educație” în vol. colectiv *EDUCAȚIA INTERCULTURALĂ*, Iași, Editura POLIROM, 1999, p. 123-126.
217. **Raiser**, Konrad, „Un'ermeneutia dell'unita, relazione presentata alla Commissione Plenaria di Fede e Costituzione”, Moshi, Tanzania, 15 agosto 1996. Trad. dal testo francese di Continuza Luca, în *STUDI ECUMENICI*, Nr. 2/1997, aprile-giugno, Venezia pp. 151-163.
218. **Sartori**, Luigi, „Discernimento” e prassi pastorale – *Interpretazione della storia alla luce della fede*, rev. *Credere oggi*, Padova, anno XV, nr. 6 (90), nov.-dec., 1995, p. 23-33
219. **Sartori**, Luigi, art. „Potere e consenso”, p. *STUDI ECUMENICI*, Nr. 2/1997, aprile-giugno, Venezia, pp. 187-214.
220. **Selvadagi**, Paolo, art. *La frammentazione della proposta teologica e la formazione permanente del clero*, în vol. *Teologia e formazione teologica – Problemi e prospettive*, Ed. San Paolo, 1996, p. 129-134.
221. **Seveso**, Prof. Bruno, *L'immagine della “teologia pastorale”*, *Credere oggi*, 90 (1995), 6, 5-21
222. **Soravito**, Prof. Lucio, *Catechesi e catechismi tra istanza veritativa e finalità educativa*, în *Credere oggi*, 90 (1995), 6 p. 66-85.
223. **Terchilă**, Dr. Nicolae, *Herbart și herbartienii români din Ardeal*, în *Anuarul XVII al Academiei Teologice Andreiane din Sibiu*, 1940-1941, pp.48-53.
224. **Terchilă**, Preotul Dr. Nicolae, *Factorii învățământului religios*, în *Anuarul Academiei Teologice*, nr. XIII; an 1936-1937, Sibiu, 1937
225. **Ugenti**, Antonio, „La teologia pastorale come mediazione della inculturazione”, în vol. *LA TEOLOGIA PASTORALE – natura – e compiti*, a cura di Marinelli Francesco, Bologna, EDB, 1990, p. 185-208